

Katarzyna Popek-Bernat

Uniwersytet Warszawski

Pluricentryzm języka hiszpańskojęzycznych wyroków karnych na przykładzie wariantowości w obrębie najczęściej stosowanych wyrażeń przyimkowych

Streszczenie: Artykuł podejmuje – z perspektywy tłumacza tekstów specjalistycznych – problem pluricentryzmu hiszpańskiego języka prawniczego stosowanego w orzecznictwie karnym. Przedstawiono w nim wyniki eksperymentalnego badania ilościowego przeprowadzonego przy pomocy programu Sketch Engine na korpusie 300 wyroków pochodzących z sześciu krajów hispanojęzycznych (Argentyna, Chile, Hiszpania, Kolumbia, Meksyk, Wenezuela). Miało ono na celu zidentyfikowanie najczęściej używanych w korpusie analitycznych konstrukcji przyimkowych (*locuciones prepositivas*) oraz ich wariantów. Analiza danych korpusowych wykazała różnice związane z uzusem tych wyrażeń w grupach tekstów pochodzących z poszczególnych krajów. Choć wyniki badania wymagają potwierdzenia na większej próbie tekstowej, stanowią punkt wyjścia do stworzenia usystematyzowanego opisu wspomnianych różnic. Uporządkowana wiedza na ten temat pozwoliłaby tłumaczom pracującym z językiem hiszpańskim na dobór rozwiązań translatorskich umożliwiających lepsze dopasowanie tekstowe produktów przekładu, przyczyniając się tym samym do poprawy jego jakości.

Słowa kluczowe: pluricentryzm, tłumaczenia prawnicze, *locuciones prepositivas*, język hiszpański prawniczy, wariantowość przyimkowa, językoznawstwo korpusowe, wyroki karne

1. Wstęp

Przekład dokumentów prawnych i prawniczych takich jak orzeczenia sądowe wymaga od tłumaczy nie tylko niezwyklej precyzji terminologicznej, ale również znajomości przyjętych w nich konwencji gramatyczno-stylistycznych. Dbałość o oddanie cech gatunkowych właściwych dla rodzaju tłumaczonych tekstów jest niezwykle istotna w kontekście sądowym, gdyż mogą zdarzyć się

sytuacje, w których zastosowanie nieodpowiedniej frazeologii, konstrukcji składniowej lub gramatycznej zaburzy sens tekstu źródłowego, wywołując niepożądane skutki prawne. Szczególne wyzwanie w tym zakresie mają tłumacze pracujący z językami *pluricentrycznymi*¹ ze względu na charakterystyczną dla nich mnogość standardów mającą swoje odzwierciedlenie w zróżnicowanym diatopicznie uzusie językowym.

Jednym z takich języków jest hiszpańszczyzna, która posiada status języka urzędowego w 21 krajach. Zgodnie z danymi pochodzącymi z raportu Instytutu Cervantesa (Fernández Vitores 2023) w roku 2023 język hiszpański był językiem ojczystym dla prawie 500 milionów osób (co stanowi 6,2% populacji światowej), pozycjonując się na drugim miejscu wśród wszystkich języków świata pod względem liczebności jego użytkowników natywnych (liderem w tej klasyfikacji od lat jest język mandaryński). Przytaczając dane liczbowe dotyczące zasięgu i obszarów występowania hiszpańszczyzny, należy mieć na uwadze fakt, że na wielu terytoriach jest ona bardzo rozpowszechniona, choć nie uznaje się jej tam za język oficjalny. Dla przykładu, w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zamieszkuje ponad 40 milionów osób, dla których język hiszpański jest językiem ojczystym.

Posługiwanie się językiem hiszpańskim przez tak ogromne rzesze ludzi rozproszonych po całym świecie w oczywisty sposób wiąże się z istnieniem jego różnych wariantów charakteryzujących się odmienną (przynajmniej w pewnym zakresie) leksyką, gramatyką, fonetyką czy fonologią. Zróżnicowanie norm językowych właściwe dla pluricentrycznego charakteru hiszpańszczyzny jest przedmiotem licznych debat, dyskusji oraz prac naukowych (zob. Kwiatkowska-Faryś i Wolarska-Sobocińska 2019; Sita Farias 2018, 2024; Amorós 2012; Greusslich i Lebsanft 2019; Maldonado Cárdenas 2012). Co ciekawe, stosunkowo niewiele uwagi poświęcono jak dotąd systematyzacji różnic diatopicznych w obrębie prawniczej odmiany języka hiszpańskiego. Poza wydanym w 2020 r. (i sukcesywnie aktualizowanym)² przez Real Academia Española³ słownikiem *Diccio-*

¹ Języki pluricentryczne (Kloss 1978; Clyne 1992) to takie, które posiadają więcej niż jeden standard, a nie tylko jeden wariant główny, co jest typowe dla języków monocentrycznych. Niektórzy autorzy twierdzą, że należy odróżnić języki pluricentryczne – używane w więcej niż dwóch krajach – od języków policentrycznych, których użycie ograniczone jest do obszaru dwóch państw (López García 2010: 64–65, 90; Torres 2013: 210–212). Inni uznają taki podział za zbędny i używają wymiennie określeń *język pluri-* i *policentryczny* (np. Pöll 2012: 31, Kubacki 2015: 35). W celu zachowania spójności terminologicznej w niniejszej pracy przyjęto stosowanie form *pluricentryzm* i *pluricentryczny*.

² Ostatniej aktualizacji dokonano w 2022 r.

³ Z hiszp. Królewska Akademia Języka Hiszpańskiego – instytucja zajmująca się regulacjami językowymi w świecie hispanojęzycznym.

nario panhispánico del español jurídico – w którym zebrano ponad 40 000 haseł odnoszących się do terminologii prawniczej pochodzącej z różnych krajów hispanojęzycznych – powstały bardzo nieliczne publikacje poświęcone problemowi zróżnicowania geolektalnego hiszpańszczyzny stosowanej w kontekście prawnym (zob. Cuadrado Rey 2021; Popek-Bernat 2023; Sorbet 2015, 2016)⁴.

Artykuł stanowi próbę wypełnienia tej luki poprzez ukazanie wyników analizy wariantywności regionalnej w obrębie wyrażeń przyimkowych o wysokiej częstotliwości występowania w wybranych hiszpańskojęzycznych wyrokach karnych. Zgodnie z tezami Alcaraza Varó i Hughesa (2008: 25-26) użycie całkowicie lub częściowo zleksykalizowanych analitycznych konstrukcji przyimkowych (z hiszp. *locuciones prepositivas*) służące określeniu relacji pomiędzy poszczególnymi członami zdania lub dyskursu jest jedną z głównych cech leksykalno-stylistycznych hiszpańszczyzny prawnej i prawniczej. Warto tutaj odnotować, że jak dotąd nie stwierdzono, czy i na ile cecha ta ma charakter uniwersalny oraz (nie)zmienny międzytekstowo i diatopicznie. Z przeprowadzonych dotychczas badań wynika jedynie, że w prawnej odmianie języka hiszpańskiego, a bardziej konkretnie w tekstach konstytucyjnych pochodzących z różnych krajów hiszpańskojęzycznych, wspomniane konstrukcje faktycznie występują często, ale wykazują zróżnicowanie geolektalne związane z doбором przyimków wchodzących w ich skład (zob. Popek-Bernat 2023). Niniejsza praca ma na celu poszerzenie stanu badań nad tym zagadnieniem o kontekst języka praktyki prawniczej charakterystycznego dla orzecznictwa w sprawach karnych.

2. Materiał badawczy i metoda analizy

W celu przeprowadzenia badania eksperymentalnego, którego wyniki omówiono w dalszej części artykułu, skonstruowano korpus LSSP obejmujący teksty 300 wyroków karnych (o całkowitej liczbie słów wynoszącej ponad 2,3 mln) wydanych w latach 2019-2022 przez sądy najwyższe z 6 krajów hiszpańskojęzycznych: Argentyny, Chile, Hiszpanii, Kolumbii, Meksyku i Wenezueli. Aby zrównoważyć korpus, dobrano taką samą liczbę tekstów z każdego z wymienionych państw, tj. po 50 wyroków na kraj. Teksty te wybrano w sposób losowy z ogólnodostępnych baz aktów orzecznictwa prowadzonych przez lokalne organy wymiaru sprawiedliwości lub instytucje z nimi powiązane.⁵

⁴ Problem ten sygnalizuje również w jednej ze swoich prac Nowak-Michalska (2017).

⁵ Buscador de la Secretaría de Jurisprudencia de la Corte Suprema de Justicia de la Nación de la República Argentina (<http://www.saj.gob.ar/buscador/jurisprudencia-corte-suprema>; dostęp: 30 kwietnia 2024), Buscador del Poder Judicial de la República de Chile (<https://www.pjud.cl/portal-jurisprudencia>; dostęp: 30 kwietnia 2024), Buscador de Sentencias de la Corte Suprema de Justicia

Zgromadzone teksty zostały poddane analizie ilościowej przy pomocy programu Sketch Engine. W celu detekcji charakterystycznych dla języka praktyki orzeczniczej wyrażeń przyimkowych oraz określenia stopnia częstości ich występowania w kontekście karnym, skorzystano z funkcji *N-GRAMS*, pozwalającej na przegląd tekstów wyroków karnych pod kątem najczęściej stosowanych w nich zbitek wielowyrazowych⁶. Z otrzymanej listy wyodrębniono najczęstsze analityczne konstrukcje przyimkowe realizujące schemat <przyimek+rzeczownik+przyimek>. Konstrukcje te poddano następnie dalszym badaniom mającym na celu identyfikację ich potencjalnych wariantów występujących w tekstach wyroków oraz weryfikację hipotezy o zróżnicowaniu diatopicznym uzusu tych wyrażeń.

Należy podkreślić, że wybrany do analizy typ wyrażeń jest najbardziej rozpowszechnionym w hiszpańszczyźnie, choć istnieją *locuciones prepositivas* o innej budowie strukturalnej (zob. Bosque i Demonte 1999: 579-587 i 644-646). Co do zasady konstrukcje te charakteryzują się wysokim stopniem zespolenia ich części składowych, choć niektóre dopuszczają wariacje związane między innymi z rodzajem stosowanych w ich obrębie przyimków (zob. Polakof Olivera 2011: 3-4). Warto jednak odnotować, że wariantywność ta może powodować odstępstwa od normy i prowadzić do błędów językowych. Dlatego też zaprezentowane w niniejszym artykule wyniki analizy kwantytatywnej danych korpusowych zostały uzupełnione o odwołania do źródeł normatywnych pozwalające na ewaluację poprawności poszczególnych użyć. Za punkty odniesienia w tej materii przyjęto: wydane przez Real Academia Española słowniki *Diccionario panhispánico de dudas* (DPD) i *Diccionario de la lengua española* (DLE), *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española* autorstwa Seco (DDLE), wydaną przez Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española gramatykę hiszpańską pt. *Nueva gramática de la lengua española* (NGLE) oraz portal internetowy poświęcony kwestiom

de la República de Colombia (<https://jurisprudencia.ramajudicial.gov.co/WebRelatoria/csj/index.xhtml>; dostęp: 30 kwietnia 2024), Buscador de Jurisprudencia del Tribunal Supremo del Consejo General del Poder Judicial del Reino de España (<https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/PoderJudicial/Tribunal-Supremo/Jurisprudencia-/Jurisprudencia-del-TS/>; dostęp: 30 kwietnia 2024), Buscador Jurídico de la Suprema Corte de la Nación de los Estados Unidos Mexicanos (https://bj.scjn.gob.mx/busqueda?q=*&indice=sentencias_pub; dostęp: 30 kwietnia 2024), Buscador de Jurisprudencia del Tribunal Supremo de Justicia de la República Bolivariana de Venezuela (<http://www.tsj.gob.ve/decisiones#>; dostęp: 30 kwietnia 2024).

⁶ Termin z obszaru frazeologii korpusowej oznaczający ciągi wielowyrazowe o wysokim stopniu powtarzalności w tekście (zob. Biel, Koźbiał, Wasilewska 2018: 266-267). W polskojęzycznej literaturze przedmiotu określane są również mianem *zbitek leksykalnych*, *wiązek leksykalnych*, *jednostek wielowyrazowych* lub *n-gramów*.

poprawnościowym w języku hiszpańskim prowadzony przez Fundación del Español Urgente (FundéuRAE)⁷.

3. Analiza

Przeprowadzone zgodnie z opisaną wyżej procedurą badanie wykazało, że konstrukcjami przyimkowymi o największym zagęszczeniu w korpusie LSSP są wyrażenia *de conformidad con*, *en virtud de*, *en relación con*, *de acuerdo con*, *a fin de*, *a favor de*, *en razón de* i *con base en*. Stosowanie tych wyrażeń w języku praktyki orzeczniczej właściwej dla spraw karnych wiąże się z różnym stopniem wariantywności przyimkowej w obrębie ich struktury. Poniżej omówiono szczegółowe wyniki analizy uzusów każdej z wymienionych konstrukcji z uwzględnieniem ich zróżnicowania międzytekstowego i geolektalnego.

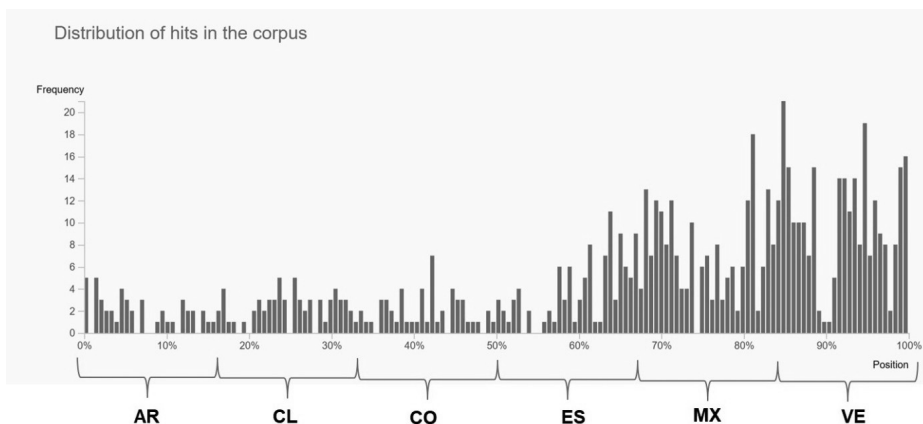
De conformidad con

Wyrażeniem przyimkowym o najwyższej częstości występowania w korpusie LSSP jest konstrukcja *de conformidad con*, stosowana w celu odesłania do istotnych dla danego kontekstu lub sprawy przepisów prawa, aktów orzecznictwa czy też innego typu decyzji⁸ (polski ekwiwalent, *zgodnie z*). W słowniku DLE uwzględnione są dwa możliwe warianty tego wyrażenia, związane z użyciem przyimków *de* lub *en* na początku, tj. *de/en conformidad con* (DLE, s.v. *conformidad*). W korpusie LSSP odnotowano użycia zarówno jednego, jak i drugiego z nich, przy czym *de conformidad con* pojawia się w nim aż 726 razy, a *en conformidad con* tylko 9. Warto tutaj przyjrzeć się bliżej obrazowi dystrybucji tych wyrażeń w korpusie, z którego wynika, że wyrażenie *de conformidad con* występuje w większości tekstów wyroków karnych poddanych analizie, jednak najczęściej stosowane jest w wyrokach wenezuelskich i meksykańskich (zob. Ilustracja 1). Konstrukcja *en conformidad con* jest z kolei powiązana głównie z wyrokami chilijskimi, w których odnotowano jej 8 wystąpień, choć wykryto również jej pojedyncze użycie w jednym z wyroków wenezuelskich.

Analiza korpusowa pozwoliła również na wychwycenie innych wariantów analizowanego wyrażenia stosowanych w wyrokach karnych, które nie są wymieniane w źródłach normatywnych. Wśród nich znajdują się takie konstrukcje jak: *de conformidad a*, *en conformidad a* oraz *de conformidad en* (zob. Tabela 1). Wariantem nienormatywnym najczęściej stosowanym w korpusie LSSP jest konstrukcja *de conformidad a*. Wariant *en conformidad a* występuje jedynie w wy-

⁷ Adres internetowy portalu: <https://www.fundeu.es/> (dostęp: 3 maja 2024).

⁸ Biel określa funkcję takich wyrażeń przyimkowych mianem „deiksy tekstowej” (2016: 21).

Ilustracja 1. Obraz dystrybucji wyrażenia *de conformidad con*. Wykres wygenerowany przez program Sketch Engine.

rokach chilijskich. Jeśli chodzi zaś o wariant *de conformidad en*, przypadki jego użycia znaleziono w wyrokach pochodzących z Argentyny, Meksyku i Wenezueli, choć należy podkreślić, że ich zagęszczenie w tych tekstach jest niewielkie. Warto zwrócić ponadto uwagę na bardzo nieliczne odchylenia od normy związane ze stosowaniem analizowanej konstrukcji w wyrokach hiszpańskich i meksykańskich. Wyroki chilijskie są natomiast tymi, w których występowanie tego wyrażenia wykazuje największą niestabilność, gdyż pojawiają się w nich zarówno jego użycia normatywne, a jednocześnie można zaobserwować zróżnicowanie w obrębie uzusu wariantów stanowiących odstępstwa od normy.

Tabela 1. Warianty nienormatywne wyrażenia *de conformidad con* i liczba ich wystąpień w tekstach tworzących korpus LSSP.

	DE conformidad A	EN conformidad A	DE conformidad EN
AR	-	-	7
CL	43	23	-
CO	7	-	-
ES	3	-	-
MX	-	-	1
VE	12	-	1

En virtud de

Drugim pod kątem częstości występowania w korpusie LSSP wyrażeniem przyimkowym skonstruowanym na bazie schematu <przyimek+rzeczownik+przyimek> jest konstrukcja *en virtud de*, której podstawowe znaczenie

przytaczane przez DLE czy też DPD można wyrazić po polsku za pomocą połączenia przyimkowego *na skutek* lub wyrażień *w wyniku* lub *w rezultacie*. Warto jednak odnotować, że w kontekście prawniczym sformułowanie *en virtud de* może być również stosowane w celu przytoczenia podstawy prawnej. W tym wypadku należałoby je przetłumaczyć na język polski za pomocą wyrażenia *na mocy*. Niezależnie jednak od znaczenia, w którym użyto analizowanej konstrukcji, trzeba mieć na uwadze fakt, że wszelkie warianty związane ze stosowaniem przyimków w jej obrębie są niepoprawne z normatywnego punktu widzenia (DPD, s.v. *virtud*), mimo że w języku komunikacji masowej dość rozpowszechnione są formy, takie jak **en virtud a* oraz **a virtud de* (FundéuRAE 16/09/2019, on-line).

W tekstach hiszpańskojęzycznych wyroków karnych poddanych badaniu dominują użycia tego wyrażenia zgodne z normą wzorcową (568 wystąpień), chociaż w niektórych z nich wykryto również przypadki jego wariantów odbiegających od normy. Wśród nich znalazły się wspomniane wcześniej konstrukcje *en virtud a* (20 wystąpień) oraz *a virtud de* (19 wystąpień), jak również niewzmiankowana w konsultowanych źródłach leksykograficznych i normatywnych konstrukcja *por virtud de* (16 wystąpień) (zob. Tabela 2). Biorąc pod uwagę wielkość korpusu LSSP, wystąpienia wariantów nienormatywnych analizowanego wyrażenia należy uznać za marginalne. Niemniej jednak, można na ich podstawie zaobserwować pewne tendencje, które, choć wymagają weryfikacji na większej próbie tekstowej, sygnalizują zróżnicowanie diatopiczne języka praktyki orzeczniczej stosowanego w różnych krajach hiszpańskojęzycznych. Po pierwsze, w tekstach wyroków argentyńskich wchodzących w skład korpusu nie odnotowano żadnych wystąpień omawianego wyrażenia niezgodnych z jego uzusem wzorcowym. W wyrokach hiszpańskich warianty nienormatywne pojawiają się tylko dwukrotnie, a w wenezuelskich i chilijskich czterokrotnie. Warto przy tym zwrócić uwagę na fakt, że w tekstach pochodzących z Wenezueli zarejestrowano użycia tylko jednego wariantu będącego odstępstwem od normy (*en virtud a*), a w wyrokach z Chile zidentyfikowano wszystkie wymienione wyżej warianty analizowanej konstrukcji. Podobnie jak w przypadku tekstów chilijskich wygląda to w wyrokach z Meksyku włączonych do korpusu LSSP, jednak w tekstach orzecznictwa karnego z tego kraju częstość wystąpień poszczególnych wariantów wyrażenia *en virtud de* jest kilkukrotnie wyższa, a wariantem o największej powtarzalności jest konstrukcja *a virtud de*. W wyrokach kolumbijskich z kolei nie wykryto żadnych użycí tego wariantu, natomiast liczba wystąpień dwóch pozostałych konstrukcji niezgodnych z normą wzorcową jest podobna (wariant *en virtud a* pojawia się w tych tekstach 8 razy, a *por virtud de* 10), co może świadczyć o tym, że stosowany w Kolumbii język

praktyki orzeczniczej charakteryzuje się większym stopniem wariantowości przyimkowej w obrębie analizowanego wyrażenia niż język stosowany w tym samym kontekście w Meksyku.

Tabela 2. Warianty nienormatywne wyrażenia *en virtud de* i liczba ich wystąpień w tekstach tworzących korpus LSSP.

	EN virtud A	A virtud DE	POR virtud DE
AR	-	-	-
CL	1	2	1
CO	8	-	10
ES	-	1	1
MX	7	16	4
VE	4	-	-

En relación con

Wyrażenie *en relación con* występuje w korpusie LSSP z podobną częstością do konstrukcji *en virtud de*. Służy ono do formułowania nawiązań do wyrażonych wcześniej treści lub istotnych dla danego kontekstu przepisów lub decyzji. Jednymi z możliwych jego polskich ekwiwalentów mogą być wyrażenia *w związku z* lub *odnośnie do*. Konstrukcja ta uznawana jest za wzorcową i posiadającą równorzędny status normatywny do jej wariantu *con relación a* (zob. DPD, DDLE i DLE *s.v.* relación). Analiza korpusowa pozwoliła wychwycić wystąpienia obu wymienionych wariantów w tekstach hiszpańskojęzycznych wyroków karnych, wykazując jednocześnie różny stopień ich zagęszczenia w korpusie. Konstrukcja *en relación con* pojawia się w nim 565 razy, zaś *con relación a* tylko 116. Co ciekawe, to drugie wyrażenie jest dużo rzadsze w badanych tekstach od wykrytego w nich wariantu *en relación a* (483 wystąpień), który należy uznać za odstępstwo od normy (zob. DPD i DDLE, *s.v.* relación).

Obraz dystrybucji wspomnianych konstrukcji w wyrokach pochodzących z poszczególnych krajów (zob. Tabela 3) wskazuje na określone tendencje związane z ich uzusem. Po pierwsze, każdy z wymienionych wariantów ma zbliżoną liczbę wystąpień w wyrokach wydanych w Argentynie, co może świadczyć o nieustabilizowanym uzusie tych konstrukcji w języku praktyki orzeczniczej stosowanym w tym rejonie świata. Zupełnie inaczej wygląda to w przypadku wyroków kolumbijskich, w których zarejestrowano bardzo nieliczne odchylenia od normy w zakresie stosowania wariantów analizowanego wyrażenia oraz wyraźną preferencję związaną ze stosowaniem konstrukcji *en relación con*. Po drugie, wyroki meksykańskie są jedynymi tekstami zgromadzonymi w korpusie, w których liczba wystąpień zgodnego z normą wzorcową wariantu *con relación a* jest wyższa

niż liczba wystąpień konstrukcji *en relación con*. W tekstach z pozostałych krajów wyrażenie *en relación con* jest wariantem dominującym, choć w niektórych grupach tekstów odnotowano większe zagęszczenie wystąpień wariantu niepoprawnego z normatywnego punktu widzenia *en relación a*. Jest to przypadek wyroków z Meksyku oraz Chile, choć jeśli chodzi o teksty orzecznictwa z tego drugiego kraju nie stwierdzono aż tak dużej różnicy między liczbą wystąpień wariantów normatywnych i nienormatywnych jak w tekstach meksykańskich.

Tabela 3. Warianty wyrażenia *en relación con* i liczba ich wystąpień w tekstach tworzących korpus LSSP.

	EN relación CON	*EN relación A	CON relación A
AR	15	12	11
CL	92	128	2
CO	119	3	14
ES	206	97	18
MX	35	193	53
VE	98	50	18

De acuerdo con

Konstrukcja *de acuerdo con* jest czwartym pod względem częstości występowania w korpusie LSSP wyrażeniem przyimkowym realizującym schemat <przyimek+rzeczownik+przyimek>. Jest to wyrażenie synonimiczne do omawianej wcześniej konstrukcji *de conformidad con*, tj. *zgodnie z*. Jedną z jego cech charakterystycznych wymienianą w konsultowanych źródłach normatywnych jest wariantywność związana z użyciem drugiego przyimka, z którą wiąże się istnienie jego dwóch alternatywnych form: *de acuerdo con* oraz *de acuerdo a* (DPD, DDLE DDLE, s.v. acuerdo). Choć obie z nich uznawane są za poprawne, w DPD pojawia się wzmianka, zgodnie z którą wariantem bardziej wzorcowym jest konstrukcja z przyimkiem *con*, podczas gdy wariant z przyimkiem *a* jest częściej stosowany w krajach Ameryki Łacińskiej niż w półwyspowej odmianie języka hiszpańskiego (zob. DPD, s.v. acuerdo).

Dane pozyskane z korpusu LSSP, w którym odnotowano wystąpienia obydwu wspomnianych wariantów omawianego wyrażenia, pozwalają na wstępną weryfikację zasadności powyższych twierdzeń w kontekście języka praktyki orzeczniczej. Analiza wykazała, że obie konstrukcje mają zbliżoną częstość występowania w wyrokach poddanych badaniu: wyrażenie *de acuerdo con* pojawia się w nich 368 razy a *de acuerdo a* 316. Niemniej jednak zagęszczenie tych wyrażań w tekstach wyroków karnych z poszczególnych krajów jest zróżnicowane (zob. Tabela 4). Jeśli chodzi o wyroki hiszpańskie, liczba wystąpień obu

konstrukcji wskazuje wyraźnie na to, że stosowanie wariantu *de acuerdo a* na Półwyspie Iberyjskim jest rzadkie (5 wystąpień), a konstrukcją preferowaną jest *de acuerdo con* (51 wystąpień), co jest spójne z przytoczonymi wcześniej informacjami pochodzącymi z DPD. Tezy autorów DPD o częstszym stosowaniu wariantu *de acuerdo a* w amerykańskich odmianach hiszpańszczyzny nie są jednak do końca prawdziwe w przypadku języka prawniczego charakterystycznego dla tekstów zgromadzonych w korpusie. Jeżeli przyjrzymy się bowiem wyrokom argentyńskim i wenezuelskim, zauważymy, że zawierają one podobną liczbę wystąpień obu wariantów. W wyrokach kolumbijskich natomiast wariant *de acuerdo con* jest ponad ośmiokrotnie częstszy niż *de acuerdo a*. Twierdzenia autorów DPD znajdują jednak swoje potwierdzenie w kontekście wyroków chilijskich i meksykańskich, w których wariantem dominującym jest *de acuerdo a*.

Tabela 4. Liczba wystąpień wyrażenia *de acuerdo con* i jego wariantu *de acuerdo a* w tekstach tworzących korpus LSSP.

	DE acuerdo CON	DE acuerdo A
AR	17	11
CL	26	90
CO	138	17
ES	51	5
MX	42	113
VE	95	80

A fin de

Częstość występowania zbitki leksykalnej *a fin de* w korpusie LSSP sytuuje się na poziomie zbliżonym do częstości pojawiania się wspomnianego wyżej wyrażenia *de acuerdo con*. Odnotowano w sumie 333 wystąpienia tej konstrukcji, której uzus związany jest z określaniem celu jakiegoś działania czy też regulacji. Wyrażeniami polskimi występującymi w podobnej roli mogą być konstrukcje, takie jak *w celu*, *dla celów* czy też *na potrzeby* (zob. DLE i DPD, s.v. *fin*). Zgodnie z normą wzorcową dopuszcza się stosowanie tego wyrażenia z przyimkami *a* lub *con* na początku, jednak w tym drugim przypadku rzeczownik *fin* musi być poprzedzony rodzajnikiem określonym. Stąd też jedynymi wariantami, które można uznać za poprawne z normatywnego punktu widzenia są konstrukcje *a fin de* oraz *con el fin de* (zob. DPD, s.v. *fin*), choć w hiszpańszczyźnie dość często można spotkać się ze stanowiącymi odstępstwo od normy wariantami *al fin de* lub *con fin de* (FundéuRAE 27/09/2011, on-line).

Analiza korpusu LSSP wykazała, że w badanych tekstach stosuje się oba wymienione wyżej warianty wzorcowe, przy czym konstrukcja *a fin de* ma dwu-

krotnie wyższą częstość występowania niż *con el fin de* (odnotowano odpowiednio 333 i 166 wystąpień wspomnianych wariantów). Nie oznacza to jednak, że w poszczególnych grupach wyroków wariant *a fin de* jest dwukrotnie częściej stosowany. Jeśli wziąć pod lupę dane liczbowe z Tabeli 5, widać wyraźnie, że wariant ten jest faktycznie około dwukrotnie częstszy w przypadku wyroków argentyńskich, chilijskich, hiszpańskich i wenezuelskich. W wyrokach meksykańskich jest on wyraźnie bardziej preferowany, gdyż występuje w nich ponad ośmiokrotnie częściej. Wyroki kolumbijskie z kolei wykazują największy stopień wariantowości w zakresie stosowania omawianego wyrażenia, gdyż liczba wystąpień każdego z jego przytoczonych wariantów jest bardzo zbliżona (zob. Tabela 5).

Inną obserwacją płynącą z analizy materiału zgromadzonego w korpusie LSSP jest to, że wzmiankowane na portalu FundéuRAE warianty stanowiące odstępstwo od normy nie są rozpowszechnione w języku praktyki orzeczniczej stosowanym w wyrokach poddanych badaniu. Konstrukcja *con fin de* nie pojawia się w żadnym z tekstów wchodzących w skład korpusu LSSP, natomiast konstrukcja *al fin de* występuje w nim zaledwie trzykrotnie (2 razy w wyrokach chilijskich i raz w wyroku kolumbijskim). Co ciekawe, wykryto również inny wariant omawianego wyrażenia, który nie został uwzględniony w konsultowanych źródłach normatywnych, a mianowicie *a los fines de*⁹. Warto podkreślić, że wariant ten pojawia się w korpusie z podobną częstością do konstrukcji wzorcowej *con el fin de* (odpowiednio 160 i 166 wystąpień), choć dystrybucja tych wyrażen w korpusie jest zupełnie inna. Konstrukcja *con el fin de* pojawia się we wszystkich grupach tekstów tworzących korpus LSSP, a jej wariant *a los fines de* jest typowy przede wszystkim dla wyroków wenezuelskich (142 wystąpienia), choć jego użycia wykryto również w wyrokach argentyńskich (18 wystąpień). W zgromadzonych w korpusie LSSP wyrokach pochodzących z innych krajów wariantu *a los fines de* nie odnotowano. Co interesujące, analiza korpusowa pozwoliła także na wykrycie wystąpień wariantu z rzeczownikiem *fin* w liczbie mnogiej bez rodzajnika. Mowa o konstrukcji *a fines de*¹⁰, która pojawia 9 razy w wyrokach wenezuelskich i raz w wyroku hiszpańskim (zob. Tabela 5).

⁹ Jedyna wzmianka na temat istnienia takiego wariantu pojawia się na portalu FundéuRAE w kontekście dominikańskiej odmiany języka hiszpańskiego, w której jest on nadużywany, wypierając przyimek prosty *para*. Choć przy określaniu stosunku celu bardziej rekomendowane jest stosowanie przyimka *para*, wyrażenie *con el fin de* nie jest uznawane za niepoprawne (zob. <https://fundeu.do/para-mejor-que-a-los-fines-de/>).

¹⁰ Status poprawnościowy tego wariantu jest wątpliwy, gdyż nie odnaleziono wzmianek na jego temat w żadnych źródłach normatywnych. Dlatego też w Tabeli 5 konstrukcji tej towarzyszy oznaczenie „(*)”.

Tabela 5. Liczba wystąpień wyrażenia *a fin de* i jego wariantów w tekstach tworzących korpus LSSP.

	A fin DE	CON EL fin DE	A LOS fines DE	(*)A fines DE	*AL fin DE
AR	42	22	18	-	-
CL	37	16	-	-	2
CO	62	56	-	-	1
ES	45	22	-	1	-
MX	95	11	-	-	-
VE	59	38	142	9	-

A favor de

Kolejnym wyrażeniem przyimkowym wyodrębnionym z listy najczęstszych zbittek wielowrazowych w korpusie LSSP jest konstrukcja *a favor de*. W zależności od kontekstu może mieć ona trzy różne znaczenia odpowiadające polskim wyrażeniom *na korzyść (kogoś lub czegoś)*, *na rzecz (kogoś lub czegoś)* lub *zgodnie z/podążając za kierunkiem (działania jakiejś siły, np. wiatru)* (zob. DPD, s.v. favor). Źródła normatywne dopuszczają użycie tej konstrukcji z przyimkami *a* lub *en* na początku, o ile wyraża się za jej pomocą sens właściwy dla jej dwóch pierwszych, przytoczonych wyżej ekwiwalentów w języku polskim (Fundéu-RAE 04/02/2011, on-line).

W korpusie LSSP odnotowano wystąpienia obydwu wspomnianych wariantów omawianego wyrażenia. W związku z tym, że kontekst każdego z tych wystąpień sugerował użycie analizowanych konstrukcji jedynie w znaczeniu *na korzyść/na rzecz (kogoś lub czegoś)*, należy uznać je za poprawne z normatywnego punktu widzenia. Analiza korpusowa nie wykazała użycie innych potencjalnych wariantów wyrażenia *a favor de* w tekstach wyroków poddanych badaniu.

Jeśli chodzi o częstość występowania konstrukcji *a favor de* i *en favor de* w korpusie LSSP, zaobserwowano przewagę liczby wystąpień wariantu z przyimkiem *a* (230) względem wariantu z przyimkiem *en* (188). Po raz kolejny jednak warto zwrócić uwagę na pewne różnice związane ze stosowaniem tych wyrażen w poszczególnych grupach tekstów. Z danych liczbowych przedstawionych w Tabeli 6 wynika, że w wyrokach argentyńskich wystąpienia obydwu wariantów omawianej konstrukcji są bardzo nieliczne, co może sugerować, że w języku praktyki orzeczniczej stosowanym w Argentynie preferuje się inne sposoby wyrażania powiązanych z nią znaczeń. Konstrukcja *a favor de* jest częstsza niż jej wariant z przyimkiem *en* w przypadku wyroków hiszpańskich, meksykańskich i wenezuelskich. W wyrokach kolumbijskich i chilijskich natomiast zaobserwowano tendencję odwrotną.

Tabela 6. Liczba wystąpień wyrażenia *a favor de* i jego wariantu *en favor de* w tekstach tworzących korpus LSSP.

	A favor DE	EN favor DE
AR	4	6
CL	19	32
CO	45	79
ES	46	19
MX	81	48
VE	36	4

En razón de

Konstrukcja przyimkowa *en razón de* pojawia się w korpusie LSSP z podobną częstością do wyrażenia *a favor de*. Jej podstawową funkcją jest wyrażanie relacji przyczynowo-skutkowych, ale może także pełnić rolę odsyłacza do innych tekstów bądź innych fragmentów tekstu, w obrębie którego występuje (zob. DPD, s.v. razón). W związku z powyższym możliwymi polskimi ekwiwalentami tej konstrukcji są wyrażenia z powodu, ze względu na, ale też w zależności od czy zgodnie z. Niezależnie od wynikającego z pełnionej funkcji znaczenia omawianej konstrukcji, może być ona stosowana z przyimkami *de* lub *a* na końcu, ale przed rzeczownikiem stanowiącym jej trzon zawsze powinno się użyć przyimka *en*. Choć zarówno wariant *en razón de* i *en razón a* należy uznać za poprawne z normatywnego punktu widzenia, warto podkreślić, że wariant z przyimkiem *de* posiada status bardziej wzorcowy (zob. DPD, s.v. razón).

W korpusie LSSP odnotowano 221 wystąpień wariantu *en razón de* oraz 61 wystąpień wariantu *en razón a*. Na podstawie tych danych można by wysnuć wnioski, że wariant z przyimkiem *de*, którego użycie jest rekomendowane przez DPD, jest konstrukcją preferowaną w hiszpańskojęzycznych wyrokach karnych zgromadzonych w korpusie. Jeśli jednak wziąć pod lupę grupy tekstów z poszczególnych krajów, konkluzja ta okaże się tylko częściowo prawdziwa i ma zastosowanie głównie do języka praktyki orzeczniczej stosowanego w Meksyku. W tekstach pochodzących z tego kraju liczba wystąpień wariantu *en razón de* jest ponad trzykrotnie wyższa niż liczba wystąpień wariantu *en razón a* (zob. Tabela 7). W wyrokach kolumbijskich dla odmiany wariant *en razón a* jest ponad dwukrotnie częstszy. Podobną tendencję można zaobserwować w przypadku wyroków hiszpańskich, choć liczby wystąpień obu wariantów omawianej konstrukcji w tekstach pochodzących z Hiszpanii są niewielkie, co może sugerować, że w języku praktyki orzeczniczej właściwym dla półwyspowej odmiany hiszpańszczyzny częściej stosuje się zamiast tej konstrukcji inne wyrażenia o podobnych znaczeniach i funkcjach. Ponadto warto podkreślić, że w wyrokach wydanych w Argentynie, Kolumbii i Wenezueli nie wykryto żadnych użyć

wariantu z przyimkiem *a*, stąd też w przypadku tekstów pochodzących z tych krajów nie można wyodrębnić wariantu preferowanego omawianej konstrukcji, gdyż zjawisko wariantywności przyimkowej w jej obrębie w ogóle w nich nie występuje.

Tabela 7. Liczba wystąpień wyrażenia *en razón de* i jego wariantu *en razón a* w tekstach tworzących korpus LSSP.

	En razón DE	En razón A
AR	45	-
CL	30	-
CO	17	39
ES	3	6
MX	51	16
VE	74	-

Con base en

Wyrażeniem o stosunkowo dużym zagęszczeniu w korpusie LSSP wykazującym jednocześnie wysoki stopień wariantywności w zakresie stosowanych w jego obrębie przyimków jest konstrukcja *con base en*. Podobnie jak w przypadku omawianych wcześniej wyrażen *de conformidad con*, *en virtud de*, *en relación con* czy *de acuerdo con* oraz ich warianty, jego podstawową funkcją jest odsyłanie do określonych tekstów (w kontekście prawnym są to najczęściej konkretne przepisy prawne lub ich fragmenty). Konstrukcja *con base en* wyraża ideę, że coś jest podstawą lub fundamentem czegoś, a jej sens i zastosowania dobrze oddaje polskie wyrażenie *na podstawie* (zob. DPD, s.v. base). Choć użycie tej konstrukcji w przytoczonej formie nie jest uznawane za niepoprawne, rekomenduje się stosowanie jej zamienników, takich jak *sobre la base de*, *en función de*, *basándose en*, *a partir de*, *de acuerdo con*, *según* itp. (DPD, s.v. base). Co więcej, źródła normatywne wzmiankują istnienie dwóch niezgodnych z normą wzorcową wariantów wyrażenia *con base en*, którymi są konstrukcje *en base a* oraz *con base a* (zob. DPD i DDLE, s.v. base; NGL 2009: 2281).

Jeśli chodzi o zagęszczenie wyrażenia *con base en* w korpusie LSSP, odnotowano jego 215 wystąpień, przy czym trzeba zaznaczyć, że wykryto również użycia jego zamiennika o nieco wyższym statusie normatywnym *sobre la base de* (95 wystąpień), a także wymienionych wyżej wariantów uznawanych za niepoprawne, czyli *en base a* (123 wystąpienia) i *con base a* (38 wystąpień). Warto po raz kolejny przyjrzeć się zróżnicowaniu diatopicznemu związanemu z użyciem wariantów analizowanego wyrażenia. Po pierwsze, częstość występowania wymienionych konstrukcji w wyrokach z poszczególnych krajów hiszpańskoję-

zycznych zgromadzonych w korpusie wskazuje potencjalnie na to, że warianty nienormatywne są charakterystyczne dla języka orzecznictwa karnego z niektórych obszarów geograficznych (zob. Tabela 8). Dla przykładu, w wyrokach chilijskich odnotowano więcej użyć wariantu *en base a* niż *con base en*. Podobną tendencję zaobserwowano w przypadku wyroków hiszpańskich. Po drugie, we wchodzących w skład korpusu wyrokach kolumbijskich stwierdzono dominację użyć zgodnych z normą wzorcową. Wykryto w nich tylko jedno użycie wariantu *en base a*, a inna stanowiąca odchylenie od normy konstrukcja *con base a* w ogóle nie pojawia się w tych tekstach. Jej wystąpienie nie odnotowano także w wyrokach chilijskich, zaś w przypadku wyroków hiszpańskich i argentyńskich są one bardzo nieliczne. Wyrokami, które wykazują najmniejszy poziom stabilności, jeśli chodzi o użycie wariantów wzorcowych i nienormatywnych omawianego wyrażenia, są w korpusie LSSP wyroki meksykańskie i wenezuelskie.

Tabela 8. Liczba wystąpień wyrażenia *con base en* i jego wariantów w tekstach tworzących korpus LSSP.

	CON base EN	*EN base A	*CON base A	SOBRE la base DE
AR	39	9	2	14
CL	13	19	0	31
CO	56	1	0	6
ES	14	36	2	19
MX	48	38	12	7
VE	55	21	22	18

4. Wnioski końcowe

Występowanie *locuciones prepositivas* jest jedną z cech dystynktywnych języka orzecznictwa karnego stosowanego w zgromadzonych w korpusie LSSP wyrokach z Argentyny, Chile, Kolumbii, Hiszpanii, Meksyku i Wenezueli. Wyrażenia przyimkowe realizujące schemat <przyimek+rzeczownik+przyimek> stanowią grupę n-gramów o wysokim stopniu powtarzalności w tekstach poddanych badaniu. Z przeprowadzonych analiz wynika, że uzus tych wyrażen charakteryzuje się wariantywnością w zakresie przyimków pojawiających się w ich obrębie. Każda z konstrukcji, której użycia odnotowano w korpusie, posiada od dwóch do pięciu wariantów o różnym statusie normatywnym.

Pozyskane z korpusu dane wykazały zróżnicowane konwencje związane ze stosowaniem tych konstrukcji w wyrokach pochodzących z poszczególnych obszarów geograficznych. W niektórych grupach tekstów tworzących korpus zaobserwowano nieustabilizowany uzus wybranych wyrażen i współlistnienie ich

różnych wariantów, które są stosowane naprzemiennie. Ponadto odnotowano częste użycia niektórych wariantów wyrażeń poddanych analizie w języku wyroków wydanych w konkretnych krajach przy jednoczesnym braku ich wystąpień lub ich bardzo nielicznych zastosowaniach w tekstach pochodzących z innych obszarów.

Warto odnotować, że rzadsze wystąpienia jakiejś konstrukcji i jej wariantów w danej grupie tekstów mogą sugerować, że istnieją alternatywne wyrażenia o podobnym znaczeniu i funkcji, których stosowanie może być preferowane w jakiejś odmianie geolektalnej języka praktyki orzeczniczej. Dla przykładu, wyrażenie *de acuerdo con*, wskazywane jako zamiennik konstrukcji *con base en* (zob. DPD, s.v. base), jest dominujące w wyrokach kolumbijskich zgromadzonych w korpusie, podczas gdy w wyrokach argentyńskich poddanych badaniu wyrażeniem bardziej powtarzalnym jest *con base en*.

Wnioski płynące z badania potwierdzają słuszność hipotezy o pluricentrycznym charakterze hiszpańskiego języka prawniczego właściwego dla orzecznictwa karnego. Choć wyniki badania wymagają weryfikacji na większej próbie tekstowej, stanowią one punkt wyjścia do stworzenia usystematyzowanego opisu różnic związanych z uzusem wyrażeń przyimkowych w języku praktyki orzeczniczej stosowanym w poszczególnych krajach hispanojęzycznych. Uporządkowana wiedza na ten temat pozwoliłaby tłumaczom pracującym z językiem hiszpańskim na dobór rozwiązań translatorskich umożliwiających lepsze *dopasowanie tekstowe*¹¹ produktów przekładu, przyczyniając się tym samym do poprawy jego jakości.

BIBLIOGRAFIA

- Alcaraz Varó E., Hughes B. (2008) *El español jurídico*. Barcelona: Ariel.
- Amorós C. (2012) "El pluricentrismo de la lengua española: ¿un nuevo ideologema en el discurso institucional? El desafío de la glosodidáctica". *Revista Internacional de Lingüística Iberoamericana* (19), 127-148.
- Biel Ł. (2016) „Wyrażenia przyimkowe w krajowych i unijnych aktach prawnych – analiza korpusowa funkcji przyimków w polskim języku prawnym”, w: Kondratczyk-Przybylska D. I., Niewiadomski A., Walewska E. (red.) *Język polskiego prawa: nowe wyzwania*. Warszawa: Międzywydziałowe Koło Naukowe Kultury Języka Prawnego i Prawniczego Lingua Iuris, 9-35.
- Biel Ł. (2015) „Translatoryka korpusowa”. *Rocznik Przekładoznawczy* 10, 15-40. [dostęp: 15 kwietnia 2024] <https://doi.org/10.12775/RP.2015.001>.

¹¹ Dopasowanie tekstowe (z ang. *textual fit*) jest miarą stopnia przystawalności tekstów tłumaczonych do reprezentujących ten sam gatunek i przynależność typologiczną tekstów nietłumaczonych napisanych w tym samym języku (zob. Chesterman 2004; Biel 2014, 2015).

- Biel Ł. (2014) *Lost in the Eurofog: The Textual Fit of Translated Law*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Biel Ł., Koźbiał D., Wasilewska K. (2018) „Zbitki wielowyrzawowe w polskim eurolekcie – analiza gatunkowa formułczości dyskursu administracyjnego. Badanie pilotażowe”, w: Okulska U., Topczewska U., Jopek-Bosiacka A. (red.) *Wybrane zagadnienia lingwistyki tekstu, analizy dyskursu i komunikacji międzykulturowej – In memoriam Profesor Anny Duszak (1950-2015)*. Warszawa: ILS UW, 259-300.
- Bosque I., Demonte V. (dir.) (1999) *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe S.A. - Real Academia Española [Colección Nebrija y Bello].
- Chesterman A. (2004) “Hypotheses about translation universals”, w: Hansen G., Malmkjær K., Gile D. (eds.) *Claims, Changes and Challenges in Translation Studies. Selected contributions from the EST Congress, Copenhagen 200*. Amsterdam: Benjamins, 1-13.
- Clyne M. (1992) *Pluricentric languages: Differing norms in different nations*. Berlin-New York: De Gruyter.
- Cuadrado Rey A. (2021) “Estudio de la variación fraseológica diatópica del español de España y de Argentina basado en corpus de sentencias: propuestas de traducción al alemán.” *Acta universitatis carolinae. Philologica* 2, 173–187. [dostęp: 10 kwietnia 2024] https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/129889/1/Cuadrado-Rey_2021_AUCPhilologica.pdf.
- Fernández Vitores D. (2023) “El español: una lengua viva, Informe 2023”. Instituto Cervantes. [dostęp: 3 maja 2024] https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_23/informes_ic/p01.htm.
- FundéuRAE (16/09/2019) “*En virtud de no en virtud a ni a virtud de* [acceso: 23 de abril de 2024] <https://www.fundeu.es/recomendacion/en-virtud-de-no-en-virtud-a-ni-a-virtud-de-1327/>.
- FundéuRAE (28/09/2016) “*para, mejor que a los fines de*” [dostęp: 25 kwietnia 2024] <https://fundeu.do/para-mejor-que-a-los-fines-de/>.
- FundéuRAE (04/02/2011) “*A favor de y en favor de, usos adecuados*”. [dostęp: 30 kwietnia 2024] <https://www.fundeu.es/recomendacion/a-favor-de-en-favor-de/>.
- FundéuRAE (27/09/2011) “*A fin de y con el fin de, mejor que al fin de o con fin de* [dostęp: 10 maja 2024] <https://www.fundeu.es/recomendacion/a-fin-de-y-con-el-fin-de-no-al-fin-de-ni-con-fin-de/>.
- Greusslich S., Lebsanft F. (coords.) (2019) *El español, lengua: discurso, gramática, léxico y medios de comunicación masiva*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Kloss H. (1978) *Die Entwicklung neuer germanischer Kultursprachen seit 1800*, Düsseldorf: Schwann.
- Kubacki A. D. (2015) „Pluricentryzm w niemiecko-polskich słownikach ogólnych i specjalistycznych”. *Lingwistyka Stosowana* 15 (4), 33–46.
- Kwiatkowska-Faryś E., Wolarska-Sobocińska A. (2019) „Geolektalne pułapki języka hiszpańskiego w praktyce przekładu pisemnego i ustnego”. *Investigationes Linguisticae* 39, 46–63. [dostęp: 5 maja 2024] <https://doi.org/10.14746/il.2018.39.4>.

- López García Á. (2010) *Pluricentrismo, hibridación y porosidad en la lengua española*. Madrid-Frankfurt/M: Iberoamericana-Vervuert.
- Maldonado Cárdenas M. (2012) “Español como lengua pluricéntrica. Algunas formas ejemplares del español peninsular y del español en América”, en: Lebsanft F., Mihatsch W., Polzin-Hauman C. (eds.) *El español, ¿desde las variedades a la lengua pluricéntrica?* Madrid-Frankfurt/M: Iberoamericana-Vervuert, 95-122.
- Nowak-Michalska J. (2017) *Polish-Spanish Legal Translation: A Parametric Approach*. Poznań: UAM.
- Polakof Olivera A. C. (2011) “Las locuciones preposicionales desde una perspectiva normativa”. *Diálogo de la Lengua III*, 1-27. [dostęp: 30 marca 2024] https://www.dialogodelalengua.com/articulo/pdf/3/1_polakof_DL_2011.pdf.
- Pöll B. (2012) “Situaciones pluricéntricas en comparación: el español frente a otras lenguas pluricéntricas”, en: Lebsanft F., Mihatsch W., Polzin-Hauman C. (eds.) *El español, ¿desde las variedades a la lengua pluricéntrica?* Madrid-Frankfurt/M: Iberoamericana-Vervuert, 29-45.
- Popiek-Bernat K. (2023) “Locuciones prepositivas en los textos constitucionales de distintos países de habla hispana>”. *Itinerarios 37*, 251-271. [dostęp: 4 kwietnia 2024] <https://doi.org/10.7311/ITINERARIOS.37.2023.12>
- Real Academia Española (2022) *Diccionario panhispánico del español jurídico* [dostęp: 14 maja 2024] <https://dpej.rae.es/>.
- Real Academia Española (2005) *Diccionario panhispánico de dudas (DPD)* [en línea] disponible en <http://buscon.rae.es/dpdI/> [dostęp: 2 czerwca 2022]
- Real Academia Española (2001) *Diccionario de la lengua española (DLE)* [v. 23.5 en línea] [dostęp: 15 maja 2024] <https://dle.rae.es>.
- Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2009) *Nueva gramática de la lengua española (NGLE)*. Madrid: Espasa-Calpe.
- Seco, M. (1998 [1961]) *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española, 10ª ed.* Madrid: Espasa-Calpe.
- Sita Farias V. (2024) “Pluricentrismo, políticas académicas y los discursos sobre la lengua en la cultura lingüística hispánica.” *Nueva Revista de Filología Hispánica* 72(1), 3-44.
- Sita Farias, V. (2018) “Pluricentrismo, panhispanismo y lexicografía. Análisis de la codificación normativa en los corpora y diccionarios académicos”, en: Díaz Ferro M., Vaamonde G., Varela Suárez A., Cabeza Pereiro M., García-Miguel Gallego J. M., Ramallo Fernández F. (eds.) *Actas do XIII Congreso Internacional de Lingüística Xeral, Vigo 2018*, 350-357 350-35 .) [dostęp: 1 maja 2024] <http://cilx2018.uvigo.gal/actas/pdf/662045.pdf>
- Sorbet P. (2015) “La lexicografía frente a la variación diatópica en el léxico jurídico-administrativo español.” *Estudios hispánicos XXIII*, 209-221.
- Sorbet P. (2016) “Norma policéntrica del español frente a la traducción jurídica polaco española.” *Między Oryginałem a Przekładem* 33, 69-84.

Torres A. (2013) "Del castellano de «un pequeño rincón» al español internacional". *Normas. Revista de Estudios Lingüísticos Hispánico* 3, 205-224.

SUMMARY

This article addresses the problem of pluricentrism of Spanish legal language used in criminal jurisprudence from the perspective of a translator of specialised texts. It presents the results of an experimental quantitative study conducted using the Sketch Engine software on a corpus of 300 judgements from six Spanish-speaking countries (Argentina, Chile, Spain, Colombia, Mexico and Venezuela). The study aimed to identify the most frequently used analytic prepositional constructions (so-called *locuciones prepositivas*) and their variants in the corpus. The analysis of the corpus data revealed differences in the usage of these expressions across texts from each country. Although the results of the study need to be confirmed with a larger textual sample, they provide a starting point for a structured description of the above-mentioned differences. A systematized knowledge of the subject would allow translators working with Spanish to select solutions that enable a better textual fit for their translations, thus contributing to improving their quality.

Keywords: pluricentrism, legal translation, *locuciones prepositivas*, legal Spanish, prepositional variation, corpus linguistics, criminal judgements

Dr Katarzyna Popiek-Bernat jest językoznawczynią, przekładoznawczynią i tłumaczką przysięgłą języka hiszpańskiego oraz pracownikiem badawczo-dydaktycznym w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego. Jest autorką i redaktorką licznych publikacji poświęconych problematyce tłumaczenia prawniczego i innych odmian przekładu specjalistycznego oraz zagadnieniu ekwiwalencji. Należy do Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych i Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów.

ORCID ID: 0000-0002-1561-4334